

UPOZORNĚNÍ

Tato osnova je určena výhradně pro studijní účely posluchačů předmětu Obchodní právo v případových studiích přednášeném na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a má sloužit pro jejich základní orientaci v dané problematice. Tato osnova nemůže být použita žádnou další osobou či za jiným účelem bez písemného souhlasu autora. Závěry a tvrzení, které se mohou objevit v této osnově nepředstavují žádná doporučení uskutečnit či neuskutečnit jakékoliv konkrétní faktické či právní kroky.

AKVIZICE OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ (osnova)

1. POJEM

Slovo „akvizice“ vzniklo je přejato z anglického „acquisition, acquire“ a znamená „získání, nabytí, koupě“. V zahraničních publikacích je možné se setkat s pojmy merger and acquisition nebo zkratkou M&A, které označují právní aktivity směřující k získání a ovládnutí obchodních společností. Při těchto aktivitách je nutné analyzovat celou řadu právních problémů podle různých právních předpisů a občas je také nutné na úpravu některých vztahů mezi zúčastněnými osobami použít výhod jiných právních řádů.

2. ZÁKLADNÍ PRÁVNÍ ÚPRAVA

Ze své povahy se v zásadě týká pouze s.r.o. a a.s.

2.1. S.R.O. – akvizice (koupě) obch. podílu v s.r.o. (účasti společníka na s.r.o.) úprava § 115 Obch.z.

- (a) nutný souhlas VH u převodu na jiného společníka (nestanoví-li spol. smlouva jinak) – nadpoloviční většina přítomných;
- (b) připouští-li to spol. smlouva, lze převést na 3 osobu (ve spol. sml. lze podmínit souhlasem VH); má-li jediného společníka, lze převést na 3 osobu vždy;
- (c) pokud se nepřevádí celý podíl ale jen jeho část, nutné rozdělení obch. podílu – vyžaduje se souhlas VH (rozdělení lze ve spol. sml. vyloučit); při rozdělení musí být splněn požadavek minimálního vkladu;
- (d) smlouva o převodu obch. podílu – absolutní obchod (§ 261/3), písemná forma, přistoupení ke spol. smlouvě, úředně ověřené podpisy;
- (e) převodce ručí za závazky, které přešly převodem obch. podílu (např. povinnost splatit vklad);
- (f) právní účinky převodu obch. podílu
 - mezi smluvními stranami;
 - vůči společnosti;
- (g) zápis nového společníka do OR je deklaratorní.

2.2. A.S. – akvizice (koupě) akcií (akciového podílu) v a.s.

- (a) podle § 156 odst. 8 Obch.z. se na převody akcií použije ustanovení ZCP - smlouvy o převodu cenného papíru - § 13 ZCP (591/1992 sb.); v § 13 odst.1 ZCP je zpětný odkaz, dle kterého se na úplatnou smlouvu o převodu cenných papírů subsidiárně použije právní úprava kupní smlouvy dle Obch. zák. (§ 409 a násl.);
- (b) absolutní obchod (§ 261/3);
- (c) není obligatorní písemná forma;
- (d) podstatné náležitosti: smluvní strany, specifikace převáděných akcií a jejich kupní cena;
- (e) specifikace akcií: emitent, počet, jmenovitá hodnota, podoba, forma, druh, ISIN (je-li přidělen);
- (f) kupní cena;
- (g) modus pro převod vlastnického práva k akciím
 - převod listinné akcie – na majitele;
 - převod listinné akcie – na jméno;
 - převod zaknihované akcie – na majitele i na jméno.
- (h) specifiká převodu akcií na jméno
 - možné omezení převoditelnosti ve stanovách – účinnost této změny stanov?; důsledek nesplnění podmínek ve stanovách jiných než souhlas orgánu a.s.?; důsledek nesplnění podmínek ve stanovách spočívajících v souhlasu orgánu a.s.?
 - důsledek neudělení souhlasu s převodem akcií příslušným orgánem (pokud takový orgán není povinen souhlas odmítnout)?
 - náležitosti rubopisu;
 - zákonné omezení převoditelnosti;
 - lze omezit převoditelnost akcií na majitele?
- (i) dobrá víra při převodu akcií
 - listinné akcie – kde je upravena?
 - zaknihované akcie – kde je upravena?

2.3. Další důležité povinnosti

- (a) Otázky ZOHS (zák. č. 143/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů), pokud se jedná o společnosti s dostatečným obratem;
 - Podmínky podání návrhu na zahájení řízení?
 - Potřeba získání souhlasů zvláštních orgánů (dle jakých právních předpisů?) – např. při akvizici banky pro nabytí kvalifikované účasti na bance, při akvizici kvalifikované účasti na tuzemské pojišťovně nebo zajišťovně nebo obchodníkovi s cennými papíry; právní důsledky nabytí kvalifikované účasti bez takového souhlasu?

3. **STANDARDNÍ POSTUP PŘI AKVIZICI OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI**

3.1. Dohoda o důvěrnosti informací (tzv. confidentiality agreement)

- (a) stanovení výjimek pro právní s jiné poradce;
- (b) výjimek na věci veřejně známé;
- (c) výjimek na osoby z koncernu budoucího kupujícího (bez společností se shodným nebo podobným předmětem podnikání jako získávaná společnost apod.).

3.2. Provedení právního prověření stavu získávané společnosti (tzv. due diligence)

- (a) příprava „due diligence check list“ se zaměřením na potřeby klienta a potenciální rizika předmětné společnosti;
- (b) analytická činnost v „data room“;
- (c) due diligence report popisující právní rizika související s akvizicí dle požadavků a priorit stanovených v due diligence check list.

3.3. Zahájení jednání o struktuře transakce a veškeré související smluvní dokumentace s přihlédnutím k rizikům identifikovaným při due diligence.

- (a) Možnosti struktury akviziční dokumentace
 - i. odkoupení akcií nebo obchodního podílu na základě kupní smlouvy s účinností ke dni jejího uzavření;
 - ii. uzavření smlouvy o budoucí smlouvě o koupi akcií nebo obchodního podílu – důležité stanovení přesných podmínek, za nichž má dojít k uzavření budoucí kupní smlouvy; význam ustanovení § 292 odst. 5 Obch.z;

- iii. uzavření smlouvy o koupi akcií nebo obchodního podílu s odkládací podmínkou účinnosti vázanou na jednostranný právní úkon (tzv. opční smlouvu) (např. doručení oznámení o uplatnění opce).
- (b) Financování akvizice
 - i. z vlastních zdrojů nabyvatele vygenerovaných obchodní činností;
 - ii. z vlastních zdrojů nabyvatele získaných dodatečnou emisí akcií kupujícího IPO;
 - iii. z cizích zdrojů získaných z dluhového, nejčastěji úvěrového, financování (dle rozsahu akvizice prostřednictvím bilaterálního nebo syndikovaného úvěru);
 - iv. význam ustanovení § 161e Obch. z – finanční asistence;
- (c) Vypořádání transakce po uzavření smluvní dokumentace prostřednictvím např.
 - i. SCP (centrálního depozitáře) – u zaknihovaných cenných papírů;
 - ii. obchodníka s CP;
 - iii. banky v pozici tzv. escrow agenta;
 - iv. notáře;
- (d) Právní a faktické převzetí získávané společnosti.

4. ZÁKLADNÍ BODY SMLOUVY O KOUPI AKCIÍ (RESP. OBCHODNÍHO PODÍLU)

- (a) bezvadná identifikace předmětu koupě;
- (b) výše kupní ceny a způsob její úhrady;
- (c) prohlášení a záruky prodávajícího za prodávané akcie nebo obchodní podíl; důsledky nepravdivých prohlášení?
- (d) typické závazky prodávajícího;
- (e) sankce a způsoby nápravy porušení prohlášení a záruk nebo porušení závazků;
- (f) významná závěrečná smluvní ujednání
 - i. způsoby řešení sporů;
 - ii. volba rozhodného práva;
 - iii. doložka o důvěrnosti informací (§ 271 Obch.z).